

Waarheen met het progressief liberalisme?

Het vooruitstrevend liberalisme lijkt tot op heden voorbehouden aan een "verlichte" heffe des volks. Het zijn vooral de consultants, advocaten, artsen, hogere ambtenaren en leraren (plus aanverwante beroepsgroepen) die er warm van worden. Het zijn, grosso modo, met name de hoger opgeleiden, vooral vindbaar in de zelfstandige beroepen, die het progressieve liberalisme fervent aanhangen. Ze hebben er ook belang bij: ze willen hun verlangen naar vrijheid van handelen, van denken en van uiten graag koppelen aan een vooruitstrevende, liefst sociale politieke stellingname.

Het nadeel van deze ietwat gelimiteerde groep van aanhangers is het onvermijdelijke electorale deficit. Zolang deze begrenzing in de aanhang blijft bestaan, zal de partij die het voertuig is van de progressief liberale richting -namelijk D66- weinig tot geen blijvende electorale macht kunnen opbouwen. Anders gezegd: zal D66 een marginaal verschijnsel blijven. Dat is jammer. Er is maar één remedie: we moeten kijken hoe we 'onze' stroming, zonder haar in de fundamenten aan te tasten, bereikbaar kunnen maken voor een breder publiek. Een andere weg zie ik niet.

Electoraal achterland

Het lijkt me op zichzelf niet zo moeilijk om onze politieke overtuiging electoraal te verbreden. Er zijn immers veel meer groepen in de samenleving die vrijheid van handelen, vrijmoedigheid en zelfstandigheid als uitgesproken begerlijk ervaren. De marktkoopman of de kleine zelfstandige is in wezen net zo gebaat bij maximale zelfsturing als de beoefenaar van het vrije beroep. Velen die actief zijn in het midden- en kleinbedrijf hebben net zo'n hekel aan een centralistische, betuttelende en bureaucratische overheid als het thans gemiddelde D66-lid. En dan heb ik het nog niet eens over de duizenden ouders die zelf willen beslissen over de kinderopvang, het schooltype en de ambiance waarin ze hun kroost willen zien opgroeien. En ook niet over de gelovigen van alle pluimage die de vrijheid willen hebben de eigen levensbeschouwing te beleven en uit te dragen in een zo groot mogelijke ongedwongenheid. Op de keper beschouwd is het natuurlijke electorale achterland van een partij als D66 veel breder dan de verkiezingsuitslagen te zien geven.

Kletsende intellectuelen

Wat te doen? Op een gemiddelde partijbijeenkomst van D66 zie je voor je ogen waar de kracht én de zwakte van de partij ligt.

Kletsende intellectuelen, genuanceerd pratende bestuurders, vriendelijk van mening verschillende beroeps politici. Plezierig voor de mensen die 'erbij' horen, schrijnend voor mensen die zich buitengesloten weten. Willen we een omvangrijkere achterban activeren, dan zullen we eerst tot haar door moeten dringen. En dus minder mensen moeten buitensluiten. Dat betekent concreet een omwenteling van aanpak en gedrag. Dat betekent aanpassing aan een nieuwe kiezersmarkt.

Taalgebruik is een eerste stap. We zullen publiekelijk afstand moeten doen van een teveel aan jargon. Aan een onnodige bureaucratische, juridische en bestuurlijke woordkeuze. Wat betekent 'versterking van de rechtsketen' of de 'focussing op de beheersaspecten van ons onderwijs' om maar wat citaten te plukken uit recente openbare D66-uitingen?

We zullen ook moeten gaan luisteren. Intensief gaan aanhoren wat ons achterland wil zeggen. Daarvoor zullen we moeten afstappen van het idee dat wij 'een boodschap te verkopen heb-

Foto: Herman Wouders

Welke wensen en zorgen leven bij het electoraat?

ben'. Weg met de kansel, en weg met het vernauwen van ons gedachtegoed tot een aan marktsegmenten te verkopen 'product'.

Wat dan wel? We zullen eerst eens goed moeten onderzoeken wie belang heeft bij het D66-gedachtegoed. Welke wensen, behoeften en zorgen leven bij dit mogelijke electoraat? De uitkomst zullen we moeten houden in het licht van onze overtuiging. Dan vertalen naar een politiek programma. Zo bouwen we een cirkel: we luisteren, verwerken, vertalen en voeren het in een herkenbare politieke agenda terug naar ons eigen achterland. ♦

Hein van Meeteren, Amsterdam